

Методичний коментар до уроку “Космічне мистецтво”

Електронна музика

І знову космос!

І знову ми в космосі. Наш космічний міжгалактичний корабель мчить у просторі. В ілюмінаторі проносяться планети, астероїди, зірки і навіть цілі галактики.

- Як ви думаєте, яка музика звучить у космосі?
- Наспівайте її мелодію без слів.
- Як ви гадаєте, у чому особливість космічної музики? Як її впізнати?
- Привітайтеся під музику космосу, яку уявили і створили самі.

Космічна музика

Послухаємо твір грецького композитора Вангеліса “До сузір’їв”.

- Як гадаєш, яку історію розповів композитор?
- Знайди в музиці промінці світла. Як вони утворилися?
- Чому композитор назвав музику “До сузір’їв”?
- Що незвичайного ви почули?

Таке враження, що мелодія складається немовби з двох шарів — один звучить голосніше, другий — тихіше.

Візьміть фарби та спробуйте зобразити їх: голоснішу мелодію можна зобразити насиченим кольором, на передньому плані, тихішу — відтінком, на задньому. Можливо, ви придумаете щось інше.

Таку особливість музики називають **поліфонією** (від грец. *poly* — багато і *phone* — звук) — багатоголосся, коли в музиці можна почути кілька окремих рівноправних мелодій. Немовби кілька людей одночасно розповідають про щось схоже, але кожен по-своєму, не заважаючи одне одному.

Знайомимося з композитором

Вангеліс, справжнє ім’я Евангеліс Одіссеас Папатанасіу — грецький композитор і аранжувальник електронної музики, піаніст, віолончеліст, флейтист, гітарист, ударник, автор текстів, продюсер.

Музичний талант Вангеліса став очевидним ще тоді, коли йому було 4 роки, а його музика вперше прозвучала зі сцени, коли хлопчикові виповнилося 6 років. Та коли батьки спробували дати хлопчикові музичну освіту, виявилось, що формальна освіта не для нього, адже він уперто не бажав підкорятися й виконувати вказівки. Згодом він із теплотою згадував про свою матір, яка особливо прагнула заохотити хлопчика до гри на фортепіано.

На початку 1960-х років ХХ століття в команді з іншими музикантами Вангеліс записав кілька альбомів. Далі активно працював над музикою до фільмів. У 1970 році записав свій перший альбом. А вже в 1974 році музикант стає світовою зіркою.

Упродовж 1970-х років написав музику до серії документальних фільмів про диких тварин. У 1996-му Вангеліс пише саундтреки до одного з фільмів “Підводної Одіссеї” Жака

Кусто, але Кусто, послухавши музику, відмовився брати її до фільму зі словами: “Ніхто не буде дивитися мій фільм, усі будуть слухати тільки твою музику”. Так з’явився альбом “Океан”.

Композиторів доручають створення музики для знаменних свят — таких, як відкриття Олімпійських ігор в Афінах, чемпіонатів світу з футболу в Японії та Кореї.

Як ви думаєте, чи важко складати музику, не знаючи нот? Виявляється, при цьому можна, як Вангеліс, створювати шедеври й бути знаменитим. І тут заслуга не тільки першокласних сучасних технологій, а передусім таланту самого Вангеліса — одного з найкращих композиторів сучасності.

Вангеліс пише музику практично в усіх жанрах — від естрадної до симфонічної. Це композитор-винахідник: він намагається скоротити відстань між натхненням і реалізацією своїх ідей. Композитор навіть розробив спеціальну технологію, що дає змогу складати, аранжувати й записувати музику одночасно без комп’ютерного програмування.

Сам Вангеліс так говорить про свою творчість: “Я існую подібно каналу, по якому музика переходить від хаосу до шуму.”

Синтезатор

- Як гадаєте, чи можна на вже відомих вам музичних інструментах зіграти таку музику?

Звісно, ні. Таку музику називають електронною і створюють її з використанням електронних інструментів і комп’ютерних музичних програм. Композитор Вангеліс — один із перших авторів і виконавців електронної музики.

- Чим електронна музика відрізняється від звичайної?
- Які слова допоможуть описати звучання електронної музики?

Один із найпопулярніших електронних інструментів — синтезатор — цифровий музичний інструмент. Його можна сміливо назвати інструментом-оркестром, адже він може відтворювати звуки багатьох звичайних музичних інструментів і створювати невідомі раніше звуки. Синтезатор не може грати без електричного струму, адже саме завдяки йому цей інструмент може звучати.

Гра на синтезаторі — складний процес: одними параметрами можна керувати під час гри на інструменті, інші завчасно запрограмовані і збережені так само, як зберігається інформація в комп’ютері.

- На які музичні інструменти схожий синтезатор? Чим саме?
- Чи можна його назвати комп’ютерним музичним інструментом?
- Як гадаєте, чому музикант обрав саме синтезатор, а не звичайний музичний інструмент для виконання космічної музики?
- А чи підходить синтезатор для виконання музики Петра Чайковського, Йоганна Штрауса та інших композиторів минулих століть? Чому?
- Уявіть, що ці композитори потрапили на концерт електронної музики. Які б у них були враження?
- Уявіть себе блогерами й напишіть інтерв’ю з ними або репортаж із концерту.

Музична пантоміма

Уявіть космос і поміркуйте, яку космічну пантоміму можна показати. Знайомство інопланетян? Міжпланетні олімпійські ігри? Космічний оркестр? Чи...

Доберіть музику для супроводу або створіть власні космічні ритми. Які музичні інструменти для цього краще обрати?

Цю роботу можна продовжити

Організуйте проєкт “Електронна музика” — запропонуйте дітям створити добірки про електронні музичні інструменти — коротка розповідь, світлина, музика.